

H U I S H O U D E L I J K R E G L E M E N T D ' 6 6

INHOUD

Hoofdstuk I	(leden, aanhangers, belangstellenden, donateurs)-----	1
Hoofdstuk II	(Algemene Leden Vergadering)-----	2
Hoofdstuk III	(Hoofdbestuur)-----	5
Hoofdstuk IV	(Bijzondere organen)-----	8
Hoofdstuk V	(Landelijke Werkgroepen)-----	12
Hoofdstuk VI	(Steekproefvergadering)-----	14
Hoofdstuk VII	(Afdelingen)-----	15
Hoofdstuk VIII	(Regio's)-----	16
Hoofdstuk IX	(Kandidaatstel. voor vertegenw. lichamen)-----	17
Hoofdstuk X	(Politiek programma)-----	27
BIJLAGE A	-----	29
BIJLAGE B	-----	32
BIJLAGE C	-----	33

- . - . - . - . -

HOOFDSTUK I (leden, aanhangers, belangstellenden en donateurs)

A. Leden

- Art. 1. Aanmelding voor het lidmaatschap geschiedt schriftelijk bij het landelijk sekretariaat.
- Art. 2. De rechten aan het lidmaatschap verbonden kunnen worden uitgeoefend zodra aan de kontributieverplichting is voldaan.
- Art. 3. -1 De kontributies worden geïnd door de penningmeester van het hoofdbestuur. Deze stelt de betalingsregeling vast.
- 2 Het kontributiejaar is gelijk aan het verenigingsjaar.
- 3 De A.L.V. stelt op voorstel van het hoofdbestuur een gedifferentieerde kontributieregeling vast.
De minimumkontributie bedraagt het gemiddeld bedrag per lid afgeleid uit de rekening van het voorafgaande jaar betreffende personeels- huisvestings- en administratiekosten van het landelijk sekretariaat vermeerderd met de begrote afdrachten aan de afdelingen voor het kontributiejaar.
- Art. 4. Met inachtneming van het in Statuten en Huishoudelijk Reglement bepaalde heeft ieder lid van D'66 het recht:
1. alle ledenvergaderingen bij te wonen, aan de discussie deel te nemen, en te stemmen in die vergaderingen waarvan het als zodanig deel uitmaakt;
 2. deel uit te maken van werkgroepen en hun vertakkingen en daarin zijn stem uit te brengen bij de vaststelling van rapporten en adviezen;
 3. zijn stem uit te brengen bij de aanwijzing van kandidaten die door D'66 gesteld worden voor een vertegenwoordigend lichaam;
 4. kandidaat te staan voor bestuursfuncties;
 5. kandidaat te staan voor te kiezen bijzonder organen van D'66;
 6. kandidaat te staan namens D'66 voor een vertegenwoordigend lichaam;
 7. bestuursvergaderingen, uitgezonderd die van het dagelijks bestuur, na voorafgaande melding bij het bestuur als toevoerder bij te wonen, met dien verstande dat de fungerend voorzitter in bijzondere gevallen de vergadering geheel of gedeeltelijk besloten kan verklaren.

B. Aanhangers

- Art. 5. -1 Aanhangers van D'66 in de zin van dit reglement zijn alleen die voldoen aan de eisen voor het lidmaatschap, geen lid zijn van enige politieke partij en zich als aanhanger hebben aangemeld. Het bepaalde in de artikelen 1 en 2 is op hen van overeenkomstige toepassing.
- 2 De kosten van registratie bedragen vijf gulden per jaar en moeten voor het eerste jaar bij de aanmelding worden voldaan.
- 3 Het hoofdbestuur wijst een ieder die vrijwillig aan de geldmiddelen van D'66 bijdraagt op de mogelijkheid zich als aanhanger aan te melden.
Deze bijdrage kan dan geheel of gedeeltelijk strekken tot voltooiing van de kosten van registratie.

Art. 6. Met inachtneming van het in Statuten en Huishoudelijk Reglement bepaalde heeft iedere aanhanger van D'66 het recht:

- a. alle ledenvergaderingen bij te wonen en daarbij aan de discussie deel te nemen, met dien verstande dat de fungerend voorzitter een ledenvergadering besloten kan verklaren wanneer het gedrag van leden onderwerp van bespreking is, en dat voor het bijwonen van de Algemene Leden Vergadering hetzelfde bedrag wordt betaald als door het hoofdbestuur aan de leden van D'66 wordt gevraagd;
- b. deel uit te maken van werkgroepen en hun vertakkingen;
- c. zijn stem uit te brengen bij de aanwijzing van kandidaten die door D'66 gesteld worden voor een vertegenwoordigend lichaam.

C. Belangstellenden

Art. 7. Belangstellenden van D'66 in de zin van dit reglement zijn allen die voldoen aan de eisen voor het lidmaatschap zonder lid of aanhanger van D'66 te zijn.

Art. 8. Met inachtneming van het in Statuten en Huishoudelijk Reglement bepaalde heeft iedere belangstellende van D'66 het recht:

- a. alle ledenvergaderingen bij te wonen en daarbij aan de discussie deel te nemen, met dien verstande dat de fungerend voorzitter een ledenvergadering besloten kan verklaren wanneer het gedrag van leden onderwerp van bespreking is, en dat voor het bijwonen van de Algemene Leden Vergadering hetzelfde bedrag wordt betaald als door het hoofdbestuur aan de leden van D'66 wordt gevraagd;
- b. deel uit te maken van werkgroepen en hun vertakkingen.

D. Donateurs

Art. 9. Donateurs zijn allen die geen lid zijn van D'66 en jaarlijks vrijwillig bijdragen aan de geldmiddelen van D'66.

HOOFDSTUK II (Algemene Leden Vergadering)

Art. 10. De Algemene Leden Vergadering (A.L.V.) wordt gevormd door de leden van D'66.

Art. 11. De A.L.V. is het hoogste orgaan van D'66 inzake alle aangelegenheden op landelijk politiek en organisatorisch terrein, voorzover die niet door Statuten of Huishoudelijk Reglement aan andere organen zijn opgedragen.

Art. 12. -1 De A.L.V. wordt tenminste tweemaal per jaar door het hoofdbestuur bijeen ~~geroepen~~ en wel eenmaal in het tweede kwartaal en eenmaal in het laatste kwartaal;

- 2 op de in het tweede kwartaal te houden A.L.V. worden in ieder geval de jaarrekening en de begroting behandeld;
- 3 op de in het laatste kwartaal te houden A.L.V. worden zonnodig verkozen het hoofdbestuur en de commissies die op 1 januari daaropvolgend in functie treden.

Art. 13. Voorts wordt de A.L.V. ter behandeling van één of meer aangegeven onderwerpen binnen drie maanden bijeen geroepen op verzoek van:

- a. één van de kamerfrakties van D'66;
- b. vijf procent der leden, waarvan niet meer dan éénenderde uit dezelfde afdeling afkomstig is;
- c. de ledenvergadering van tenminste tien afdelingen, mits deze afdelingen over tenminste drie regio's zijn verdeeld..

Art. 14. Het hoofdbestuur kondigt iedere A.L.V. uiterlijk zes weken tevoren aan, met dien verstande dat tussen de datum van verzending van de aankondiging en de opening van de A.L.V. tenminste zes weken liggen.

- Art. 15.
- 1 Een door het hoofdbestuur bijeengeroepen A.L.V. behandelt in de eerste plaats de hoofdbestuursvoorstellen en de daarop ingediende amendementen.
 - 2 Een op verzoek bijeengeroepen A.L.V. behandelt in de eerste plaats de door de verzoekers aangegeven onderwerpen.

- Art. 16.
- 1 De agenda van de A.L.V. wordt met inachtneming van de artikelen 14 en 15 door het hoofdbestuur vastgesteld en met behoorlijke toelichting bij de aankondiging van de A.L.V. aan alle leden toegezonden;
 - 2 Tot drie weken, of zoveel korter als het hoofdbestuur mogelijk acht, vóór de aanvang van de A.L.V. kunnen onderwerpen aan de agenda worden toegevoegd op verzoek van:
 - a. één van de kamerfrakties van D'66;
 - b. één procent van de leden, waarvan niet meer dan éénenderde uit dezelfde afdeling afkomstig is;
 - c. de ledenvergadering van tenminste vijf afdelingen.
 - 3 Het verzoek wordt schriftelijk bij het hoofdbestuur ingediend voorzien van een korte toelichting;
 - 4 Het hoofdbestuur deelt uiterlijk een week vóór de aanvang van de A.L.V. de toegevoegde agendapunten en de daarbij behorende toelichting aan alle leden mede.

Art. 17. -1 Ieder lid heeft het recht amendementen en moties in te dienen, met dien verstande dat amendementen tot drie weken, of zoveel korter als het hoofdbestuur mogelijk acht, vóór de aanvang van de A.L.V. kunnen worden ingediend. De Leiding van de A.L.V.

laat de A.L.V. beslissen of een motie, die na deze termijn is ingediend, in behandeling wordt genomen. Alle amendementen door leden ingediend, moeten mede ondertekend zijn door tenminste vijf andere leden van D'66 dan wel door een afdelingsvergadering zijn goedgekeurd.

- 2 De rapportagekommissie en de programmakommissie hebben het recht op de grondslag van de ingediende amendementen ook tijdens de A.L.V. amendementen in te dienen.
- 3 Over niet in de agenda opgenomen onderwerpen kunnen geen besluiten worden genomen, behoudens het in het eerste lid bepaalde.

Art. 18. -1 De A.L.V. wordt geleid door een oneven aantal voorzitters, die door het hoofdbestuur zijn aangewezen uit de leden die geen zitting hebben in het hoofdbestuur en de programmakommissie.

Bij de behandeling van een onderwerp waarbij één der voorzitters uit hoofde van enigerlei partijfunctie persoonlijk is betrokken treedt deze niet als fungerend voorzitter op zolang deze behandeling duurt. In de gevallen betreffende de gang van zaken op de A.L.V. waarin het Huishoudelijk Reglement niet voorziet, beslissen de gezamenlijke voorzitters. De fungerend voorzitter van de A.L.V. heeft het recht spreektijd te verdelen en te beperken. De beslissingen van de voorzitters zijn bindend behoudens onmiddellijk beroep op de A.L.V., die daarover stemt zonder discussie.

- 2 Op voorstel van de voorzitters kan de A.L.V. zich ter voorbereiding van de plenaire discussie in sekties splitsen onder leiding van door de voorzitters aangewezen sektievoorzitters. Voorstellen die in een sektievergadering minder dan vijftwintig procent van de stemmen hebben gekregen, worden in de plenaire zitting niet aan de orde gesteld. Voorstellen die in een sektievergadering vijftwintig procent van de stemmen of meer hebben gekregen, worden in de plenaire zitting aan de orde gesteld; amendering van deze voorstellen is niet mogelijk, behoudens het bepaalde in artikel 17 tweede lid.

Art. 19. -1 Een A.L.V. begint met de aanwijzing van een stemkommissie en een notulenkommisssie op voordracht van de voorzitters.

- 2 De stemkommissie registreert de uitgebrachte stemmen, beslist zonder beroep over de geldigheid daarvan, en constateert de uitslag van de stemming.
- 3 De notulenkommisssie maakt een zakelijk verslag van de vergadering. Dit verslag wordt binnen twee maanden na sluiting van de A.L.V. toegezonden aan alle leden van D'66.

Art. 20. Behoudens het in Statuten en Huishoudelijk Reglement bepaalde neemt de A.L.V. besluiten met absolute meerderheid van stemmen, met dien verstande dat het verschil tussen vóór- en tégenstemmen tenminste vijf procent dient te bedragen. De A.L.V. kan echter besluiten een bepaald besluit slechts te nemen met tweederde meerderheid van stemmen. Indien geen der aanwezige leden stemming wenst, kan de A.L.V. bij acclamatie een besluit nemen.

- Art. 21. -1 Ieder bij een stemming op de A.L.V. aanwezig lid kan één stem uitbrengen.
- 2 Stemming over personen geschiedt schriftelijk. Met een schriftelijke stemming wordt gelijk gesteld stemming door middel van een elektrisch of mechanisch systeem.
- 3 Over zaken wordt gestemd op een door de voorzitters te bepalen wijze.

Art. 22. p.m.

HOOFDSTUK III (Hoofdbestuur)

- Art. 23. -1 Het hoofdbestuur bestaat uit éénentwintig leden en wordt door de A.L.V. gekozen.
- 2 De voorzitter, de vice-voorzitter, sekretaris en penningmeester worden in functie gekozen. Indien de A.L.V. niet kan komen tot de verkiezing van één of meer van deze hoofdbestuursleden, dan kiest het hoofdbestuur deze leden uit zijn midden.
- 3 De in bijlage A, onder III van het Huishoudelijk Reglement omschreven methode dient bij hoofdbestuursverkiezingen te worden gevolgd.
- Art. 24. -1 Het dagelijksbestuur bestaat uit tenminste vijf en ten hoogste negen leden. Over het aantal beslist het hoofdbestuur.
- 2 Het dagelijksbestuur wordt gekozen uit en door het hoofdbestuur, met dien verstande dat de voorzitter, de vice-voorzitter, de sekretaris en de penningmeester er deel van uitmaken. Het hoofdbestuur is bevoegd binnen het dagelijksbestuur een tweede vice-voorzitter en een tweede sekretaris aan te wijzen.
- 3 Het hoofdbestuur wijst uit zijn midden een kontaktpersoon aan per regio, het betrokken regiobestuur gehoord.
- Art. 25. Ieder lid van D'66 kan zichzelf of een ander lid, mits dit zich daartoe bereid verklaart, kandidaat stellen voor het hoofdbestuur.
- Art. 26. De gelegenheid tot kandidaatstelling vangt aan onmiddellijk na de aankondiging van de datum van de A.L.V. en eindigt drie weken vóór genoemde datum, of zoveel korter als het hoofdbestuur mogelijk acht. Kandidaten dienen te worden opgegeven aan het landelijk sekretariaat. De kandidaatstelling dient vergezeld te gaan van de ondertekende vragenlijst als bedoeld in artikel 19 van de Statuten.

- Art. 27.
- 1 Bij de kandidaatstelling stelt iedere kandidaat op door het hoofdbestuur te verstrekken formulieren de volgende persoonlijke gegevens ter bekendmaking aan de leden beschikbaar:
 - a. personalia
 - b. gegevens omtrent lidmaatschap en functies binnen de partij
 - 2 Het hoofdbestuur zorgt er voor dat een zakelijke samenvatting van deze gegevens tijdig vóór de A.L.V. ter beschikking van alle leden wordt gesteld.
- Art. 28.
- 1 Het hoofdbestuur wordt gekozen voor een periode van twee jaar.
 - 2 Het hoofdbestuur treedt telkens voor tenminste de helft af.
 - 3 Een hoofdbestuurslid is slechts éénmaal onmiddellijk herkiesbaar, met dien verstande dat nooit meer dan de helft van de door de A.L.V. verkozen zittende hoofdbestuursleden herkozen kan worden.
Indien een groter aantal zich voor herverkiezing beschikbaar stelt, worden van hen die het voor verkiezing vereiste stemmenaantal hebben behaald degenen met de hoogste stemmenaantallen verkozen verklaard.
- Art. 29.
- 1 Het lidmaatschap van het hoofdbestuur is niet verenigbaar met enige andere partijfunctie, behalve het lidmaatschap van de programmakommissie en de commissies ad hoc.
 - 2 Functies in niet in dit reglement geregelde commissies gelden niet als partijfunctie.
 - 3 Het lidmaatschap van het hoofdbestuur is niet verenigbaar met het lidmaatschap van enig vertegenwoordigend lichaam, met uitzondering van dat van de gemeenteraad van een gemeente met minder dan éénhonderduizend inwoners.
- Art. 30.
- Voor zover door Statuten, Huishoudelijk Reglement en de A.L.V. niet beperkt, heeft het hoofdbestuur alle bevoegdheden betreffende:
- a. organisatie op landelijk niveau en coördinatie van activiteiten van afdelingen, regio's en landelijke werkgroepen;
 - b. het nemen van beleidsbeslissingen en het kenbaar maken van eigen meningen en conclusies als de opvatting van het hoofdbestuur;
 - c. de organisatie van het openbaar tussentijds overleg tussen:
 - 1e enerzijds de kamerfrakties en anderzijds leden, aanhangers en belangstellenden van D'66: dit geschiedt tenminste twee maal per jaar,
 - 2e enerzijds het hoofdbestuur en anderzijds vertegenwoordigers van afdelingen en regio's: dit geschiedt tenminste éénmaal per jaar,
 - 3e de kamerfrakties, het hoofdbestuur en vertegenwoordigers van de landelijke werkgroepen gezamenlijk: dit geschiedt tenminste éénmaal per jaar.

- Art. 31. Het hoofdbestuur wijst uit zijn midden een groep van drie tot vijf leden aan, waarvan ieder ten aanzien van één of meer landelijke werkgroepen coördinerend en stimulerend optreedt. Deze hoofdbestuursleden brengen gezamenlijk van hun werkzaamheden verslag uit aan het hoofdbestuur en desgevraagd aan de A.L.V.
- Art. 32. -1 Het hoofdbestuur is gemotiveerde verantwoording verschuldigd aan de A.L.V.
-2 Het hoofdbestuur brengt regelmatig verslag uit over zijn werkzaamheden op de daartoe meest geëigende wijze.
- Art. 33. -1 Neemt de A.L.V. een motie van wantrouwen aan tegen het hoofdbestuur, dan dient dit onverwijld af te treden.
-2 De functie van het hoofdbestuur wordt in dit geval waargenomen door de voorzitters van de negen qua ledental grootste afdelingen, met dien verstande dat de functie van penningmeester wordt uitgeoefend door de kaskommissie tot het tijdstip waarop een nieuwe penningmeester in functie treedt. Het waarnemend hoofdbestuur dient binnen een termijn van drie maanden nieuwe hoofdbestuursverkiezingen te houden. Het waarnemend hoofdbestuur geeft van de verdeling der hoofdbestuur-functies zo spoedig mogelijk kennis aan de leden van D'66.
- Art. 34. Als de plaats van de voorzitter, de vice-voorzitter, sekretaris, of penningmeester tussentijds vakant komt, wijst het hoofdbestuur uit zijn midden een opvolger aan totdat op de eerstvolgende A.L.V. door verkiezing in de vakature wordt voorzien. Als de plaats van enig ander hoofdbestuurslid tussentijds vakant komt, wordt op de eerstvolgende A.L.V. een opvolger gekozen.
- Art. 35. -1 Binnen één maand na afloop van het verenigingsjaar zendt de penningmeester aan de kaskommissie een rekening van baten en lasten, en een begroting voor het volgende jaar beide met toelichting.
-2 Binnen één maand na afloop van het eerste halfjaar zendt de penningmeester een kort financieel overzicht aan de kaskommissie.
-3 Door goedkeuring van de jaarrekening door de A.L.V. is de betrokken penningmeester gedéchargeerd.
- Art. 36. -1 De toelichting op de jaarrekening bevat ondermeer een lijst van alle schenkingen aan D'66 van meer dan vijftienghonderd gulden zonder vermelding van de namen der schenkers.
-2 De landelijke werkgroepen, regio's afdelingen en bijzondere organen zijn verplicht alle ontvangen schenkingen boven één honderd gulden aan het hoofdbestuur te melden. De betrokken sekretaris stuurt de schenker een ontvangstbevestiging. De betrokken sekretaris is verplicht de afschriften van de door hem verzonden ontvangstbevestigingen doorlopend te nummeren en ter beschikking te houden van de kaskommissie.

- Art. 37. De begroting bevat een regeling voor de afdracht van een deel der kontributiegelden aan de afdelingen.
- Art. 38. -1 Bij tussentijds aftreden van de penningmeester zijn de bepalingen betreffende de jaarrekening van overeenkomstige toepassing voor het gedeelte van het kalenderjaar dat eindigt met de dag van aftreden.
- 2 De beslissing omtrent décharge wordt genomen op de eerste A.L.V. die gehouden wordt nadat aan het bepaalde in artikel 35, eerste lid, is voldaan.

HOOFDSTUK IV (bijzondere organen)

- Art. 39. D'66 kent twee soorten bijzondere organen, te weten vaste commissies en commissies ad hoc. Vaste commissies zijn:
- a. de rapportagecommissie
 - b. de programma-commissie
 - c. de geschillencommissie
 - d. de kaskommissie
- Art. 40. -1 Een lid van D'66 kan van slechts één vaste commissie deel uit maken.
- 2 Leden van een vaste commissie zijn slechts éénmaal als zodanig onmiddellijk herkiesbaar.
- 3 De A.L.V. kiest op niet-bindende voordracht van het hoofdbestuur, voorzover niet anders bepaald, de leden van de vaste commissies.

A. Rapportagecommissie

- Art. 41. De rapportagecommissie bestaat uit vijf leden, die telkens voor de tijd van twee jaar worden gekozen. De commissie kiest zelf haar voorzitter.
- Art. 42. -1 Tot de taak van de rapportagecommissie behoort het geven van objectieve voorlichting aan de A.L.V., telkens wanneer één of meer leden van D'66 de wens daartoe te kennen hebben gegeven, alsmede aan de steekproefvergadering telkens wanneer deze bijeenkomt.
- 2 De commissie heeft het recht alle door haar nodig geachte inlichtingen te vragen aan het hoofdbestuur, de kamerfrakties, de landelijke werkgroepen, de programmakommissie of de kaskommissie, welke alle gehouden zijn de gevraagde gegevens te verstrekken voorzover dit mogelijk is.
- Art. 43. Vóór de aanvang van de A.L.V. treedt de rapportagecommissie in overleg met alle indieners van amendementen en moties over de uiteindelijke redactie van hun voorstellen. Ook de organen die de oorspronkelijke voorstellen hebben ingediend, worden hierbij gehoord.

B. Programmakommissie

- Art. 44. -1 De programmakommissie bestaat uit dertien leden, waarvan telkens zeven leden voor de tijd van twee jaar worden gekozen.
- 2 Het hoofdbestuur en de kamerfrakties wijzen uit hun midden vier, respectievelijk twee leden van de programmakommissie aan.
- 3 De kommissie kiest zelf haar voorzitter.
- Art. 45. Taak en bevoegdheden van de programmakommissie worden geregeld in hoofdstuk X (politiek programma) van dit reglement.

C. Geschillenkommissie

- Art. 46. De geschillenkommissie bestaat uit een voorzitter en negen leden, die telkens voor de tijd van drie jaar worden gekozen.
- Art. 47. De voordracht van het hoofdbestuur conform artikel 40, derde lid, vermeldt tenminste twee maal zoveel namen als er vakatures zijn te vervullen. Een groep van tenminste vijftwintig leden van D'66 is bevoegd deze voordracht aan te vullen.
- Art. 48. De voorzitter van de kommissie wordt gekozen door de A.L.V. uit een voordracht van drie personen, op te maken door de kommissie. (Overgangsmaatregel: de eerste voorzitter van de kommissie wordt gekozen uit een voordracht van drie personen, op te maken door het hoofdbestuur.)
- Art. 49. -1 Ieder jaar treedt één derde van het aantal leden der kommissie af, met dien verstande dat reeds aanhangige geschillen zoveel mogelijk worden afgehandeld door de leden die met de behandeling van de zaak een aanvang hebben gemaakt. (Overgangsmaatregel: nadat de kommissie voor de eerste maal is samengesteld, stelt de kommissie bij loting vast welke leden in de eerstvolgende drie jaren zullen aftreden. De uitslag van de loting wordt ter kennis gebracht van het hoofdbestuur.)
- 2 Indien een kamer van de kommissie tijdens de behandeling van een geschil anders wordt samengesteld, vindt een nieuwe behandeling plaats.
- 3 De leden van de kommissie zijn éénmaal herkiesbaar.
- Art. 50. -1 De kommissie voorziet in haar sekretariaat in overleg met het hoofdbestuur. Zij heeft haar zetel ten kantore van het landelijk sekretariaat.

- 2 De kosten van de kommissie komen voor rekening van D'66, met dien verstande dat iedere partij in een geschil steeds zijn eigen kosten draagt.

Art. 51. De geschillenkommissie heeft tot taak:

- 1 het beslechten van geschillen tussen:
 - a. de leden van de partij enerzijds en partijorganen, ingesteld bij of krachtens de Statuten danwel bij of krachtens het Huishoudelijk Reglement anderzijds;
 - b. partijorganen als bedoeld onder a onderling;
 - c. partij funktionarissen onderling.
- 2 het desgevraagd uitleggen van de Statuten en het Huishoudelijk Reglement van de partij;
- 3 het beslissen in beroep bij roeyement.

Art. 52. -1 De behandeling van de zaak vindt plaats door een uit de kommissie samengestelde kamer, aan te wijzen door de voorzitter. Als de voorzitter van de kamer zal optreden het oudste lid.

- 2 Een kamer doet geen uitspraak dan nadat zij partijen in de gelegenheid heeft gesteld om gehoord te worden.

-3 Een kamer bestaat uit:

- a. drie leden voor geschillen als bedoeld in artikel 51 lid 1;
- b. vijf leden voor zaken als bedoeld in artikel 51, leden 2 en 3.

Art. 53. -1 De voorzitter ziet er op toe, dat in een kamer geen leden zitting nemen die bij het aanhangige geschil persoonlijk betrokken zijn. Bij twijfel hierover beslist de voorzitter, waarbij de betrokken leden gehoord worden.

- 2 Ook door ieder der bij het geschil betrokken partij kan tot uiterlijk drie dagen vóór de mondelinge behandeling schriftelijk of mondeling bezwaar worden gemaakt tegen een lid van de kamer dat bij het geschil of één van de partijen persoonlijk zodanig is betrokken, dat de onpartijdigheid gevaar loopt. Een zodanige persoonlijke betrokkenheid zal steeds worden aangenomen:

- a. bij bloed- of aanverwantschap in de rechte lijn en in de zijlijn tot en met de vierde graad;
- b. bij het bestaan van een dienstverband;
- c. bij een belissing in beroep als bedoeld in artikel 51 lid 3 waarbij een lid van de kamer reeds betrokken is geweest.

- 3 De beslissing omtrent wraking wordt door de betreffende kamer genomen bij gewone meerderheid binnen acht dagen nadat het bezwaar is ingediend.

- Art. 54. De voorzitter van de commissie is, alvorens een geschil formeel bij een kamer aanhangig te maken, steeds bevoegd te pogen partijen te verzoenen.
- Art. 55. -1 Een geschil bedoeld als in artikel 51 kan door belanghebbenden mondeling of schriftelijk bij de commissie aanhangig worden gemaakt.
- 2 De voorzitter van de kamer stelt de wijze van behandeling vast, met inachtneming van het bepaalde in artikel 60, en ziet er op toe dat partijen in een geschil gelijke kansen hebben om hun standpunten toe te lichten.
- Art. 56. De kamer doet uitspraak uiterlijk binnen drie maanden na de dag waarop een geschil ter kennis is gekomen van de voorzitter, van de commissie, met dien verstande dat zij in zaken als bedoeld in artikel 51, lid 3, binnen één maand beslist.
- Art. 57. De kamer beslist als goede mannen naar billijkheid en bij meerderheid van stemmen. Bij de beslissing wordt vermeld of deze met eenparigheid van stemmen danwel bij meerderheid is genomen. Een beslissing kan slechts genomen worden indien de kamer voltallig is. De beslissing der kamer wordt gegeven schriftelijk en gemotiveerd. Zij wordt onverwijld aan belanghebbenden meegedeeld. De leden der kamer die een van de meerderheid afwijkend standpunt innemen kunnen daarvan schriftelijk doen blijken. Een desbetreffend schrijven wordt als bijlage gevoegd bij de beslissing.
- Art. 58. Iedere beslissing wordt aan de betrokken partijen per aangekend schrijven medegedeeld. Bij beslissingen als bedoeld in artikel 51, lid 2, draagt het hoofdbestuur er zorg voor dat de beslissing aan de leden van D'66 ter kennis wordt gebracht. Het lid wiens roeyement wordt vernietigd kan verlangen dat van deze beslissing door de zorg van het hoofdbestuur mededeling wordt gedaan aan de leden van D'66.
- Art. 59. Alle beslissingen hebben onmiddellijke rechtskracht. Beslissingen van de commissie in zaken als bedoeld in artikel 51, lid 1., zijn bindend voor de partijen in het geschil. Beslissingen in zaken als bedoeld in artikel 51, lid 2, zijn bindend voor ieder die het aangaat, zolang de A.L.V. niet anders beslist.
- Art. 60. De commissie kan met inachtneming van dit reglement een reglement vaststellen tot nadere regeling van haar werkzaamheden, daaronder begrepen de door en voor haar in acht te nemen orde bij de behandeling van geschillen. Een daartoe strekkend besluit wordt genomen met meerderheid van stemmen. Dit reglement wordt medegedeeld aan het hoofdbestuur en door zijn tussenkomst ter kennis gebracht van de leden en de organen van de partij. De geschillencommissie heeft het recht de beslissing en omschrijving van de aan haar voorgelegde geschillen te publiceren in het landelijk partijorgaan. De publikatie dient, zo mogelijk, kort en zakelijk te zijn.

D. Kaskommissie

- Art. 61. De kaskommissie bestaat uit drie leden, die telkens voor de tijd van twee jaar worden gekozen.
- Art. 62. -1 Het is de taak van de kaskommissie toe te zien op het financiële beleid en de A.L.V. daarover te informeren.
- 2 De kaskommissie ziet er op toe dat de penningmeester de in artikel 35 bedoelde stukken publiceert, en voorziet van haar commentaar na verificatie van de boekingsbescheiden.
- Art. 63. De kaskommissie krijgt inzake in alle financiële bescheiden zo vaak zij dit wenst.

E. Kommissies ad hoc

- Art. 64. De ledenvergadering, die een commissie ad hoc instelt, omschrijft in haar besluit de taak en bevoegdheden van deze commissie. Een commissie ad hoc bestaat uit een oneven aantal leden en blijft werkzaam tot verdrag aan de ledenvergadering is uitgebracht.

HOOFDSTUK V (landelijke werkgroepen)

- Art. 65. Onder landelijke werkgroepen worden verstaan door het hoofdbestuur erkende werkgroepen die zich bezig houden met onderwerpen van landelijk politiek karakter. Zij kunnen zich in subgroepen en ad hoc-kommissies splitsen ten aanzien van bepaalde onderwerpen, en zich per provincie, regio, afdeling of gemeente vertakken onder uitsluitende verantwoordelijkheid van de betrokken landelijke werkgroep.
- Art. 66. De landelijke werkgroepen adviseren de A.L.V., de programma-kommissie, het hoofdbestuur en fracties in de vertegenwoordigende lichamen, hetzij op verzoek, hetzij eigener beweging. Gevraagde adviezen worden met voorrang behandeld.
- Art. 67. Bij de vaststelling van adviezen en rapporten hebben alleen leden van D'66, die deel uitmaken van de werkgroepen stemrecht.
- Art. 68. Iedere landelijke werkgroep meldt zich aan bij het hoofdbestuur. Zij treedt slechts naar buiten op onder verantwoordelijkheid en na verkregen toestemming van het hoofdbestuur. De financiële aangelegenheden van de landelijke werkgroepen worden geregeld in overleg met de penningmeester van het hoofdbestuur.

- Art. 69. -1 Iedere landelijke werkgroep en subgroep kiest tenminste éénmaal per twee jaar uit haar midden een voorzitter en een sekretaris; in subgroepen zijn deze functies in één persoon verenigbaar. Per onderwerp wordt een rapporteur aangewezen. Deze funktionarissen dragen zorg voor de coördinatie binnen de betreffende landelijke werkgroep en voor de communicatie naar buiten. Zij zenden de regionale subgroepen en kommissies alle rapporten toe en houden hen op de hoogte van de te behandelen onderwerpen.
- 2 Het lidmaatschap van de rapportagekommissie is niet verenigbaar met de functie van voorzitter, sekretaris of rapporteur van een landelijke werkgroep.
- Art. 70. Iedere landelijke werkgroep vergadert éénmaal per jaar voor het opstellen van een verslag van de werkzaamheden van de landelijke werkgroep en haar subgroepen en kommissie gedurende het daaraan voorafgaande jaar, en voor het vaststellen van een werkplan voor het volgende jaar. In dezelfde vergadering worden zonodig de voorzitter en de sekretaris van de landelijke werkgroep verkozen. Het jaarverslag, het werkplan en de uitslag van de verkiezing worden toegezonden aan het hoofdbestuur, dat hieraan op de meest geëigende wijze bekendheid geeft onder de betrokken partijorganen, de frakties en de leden van D'66.
- Art. 71. Tenminste tweemaal per jaar beleggen de in artikel 31 genoemde hoofdbestuursleden gezamenlijk een vergadering met de voorzitters van alle landelijke werkgroepen. Deze gecombineerde vergadering heeft de bevoegdheid bindende besluiten te nemen betreffende de coördinatie en de communicatie van de landelijke werkgroepen en hun subgroepen en kommissies, wanneer zij dit voor een goede vervulling van de adviserende taak noodzakelijk acht. Leden van de frakties in de Staten-Generaal en van de programmakommissie kunnen deze vergadering bijwonen, doch hebben geen stemrecht.
- Art. 72. De landelijke werkgroepen nemen de desbetreffende adviezen en rapporten van de regionale en andere subgroepen en kommissies in hun beschouwingen op. Bij het uitbrengen van adviezen en rapporten geven landelijke werkgroepen en subgroepen aan in hoeverre en om welke redenen van eventuele uitspraken van de A.L.V. of steekproefvergadering wordt afgeweken.
- Art. 73. Leden van een fraktie van D'66 kunnen een landelijke werkgroep verzoeken onder geheimhouding advies uit te brengen; zij kunnen zonodig een subgroep om een rechtstreeks en geheim pro-advies verzoeken. Zodra de betrokken fraktie van D'66 haar standpunt over het betreffende onderwerp bekend heeft gemaakt is het advies of pre-advies openbaar.
- Art. 74. Met inachtneming van het in het voorgaande artikel bepaalde zendt de sekretaris van iedere landelijke werkgroep alle adviezen en rapporten van de landelijke werkgroep en haar subgroepen aan het hoofdbestuur, dat hieraan onder de leden zo ruim mogelijk bekendheid geeft.

- Art. 75. Er zijn landelijke werkgroepen die adviserend en coördinerend optreden ten behoeven van afdelingen, regio's en de fracties in vertegenwoordigende lichamen. Zij stellen een basisprogramma op.
- Art. 76. Landelijke werkgroepen kunnen in overleg met en onder verantwoordelijkheid van het hoofdbestuur een deelcongres houden over wijzigingen en/of aanvullingen van het politiek programma, dat dan als sektievergadering wordt beschouwd. De artikelen 15, 17, 18, 18, 20, 21 en 22 zijn van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK VI (steekproefvergadering)

- Art. 77. De steekproefvergadering is de bijeenkomst van een a-selekte groep uit alle leden van D'66, welke tot taak heeft het geven van adviserende uitspraken over concrete vraagstukken van politieke en organisatorische aard.
- Art. 78. -1 Het hoofdbestuur benoemt een commissie van deskundigen, hierna te noemen de steekproefcommissie, waarvan ook niet-leden deel uit kunnen maken. De steekproefcommissie heeft tot taak de methode vast te stellen volgens welke de steekproeven zullen worden getrokken. De commissie maakt deze methode zo spoedig mogelijk bekend. Tegen de methode staat binnen twee weken na de bekendmaking beroep open op de geschillencommissie. Gedurende deze termijn of hangende de beslissing van de geschillencommissie kan geen steekproef worden getrokken. Telkens wanneer de steekproefvergadering bijeengroepen moet worden heeft de steekproefcommissie tot taak de steekproef te trekken en de uitslag vast te stellen.
- 2 Het hoofdbestuur roept de steekproefvergadering bijeen.
- Art. 79. De steekproefvergadering wordt bijeengeroepen op verzoek van:
- a. het hoofdbestuur;
 - b. een kamerfractie van D'66;
 - c. vijf procent der leden, waarvan niet meer dan één derde uit dezelfde afdeling afkomstig;
 - e. de ledenvergaderingen van tenminste vijf afdelingen, mits deze afdelingen over tenminste twee regio's verdeeld zijn.
- Art. 80. De werkwijze van de steekproefvergadering is als volgt:
- a. de steekproefvergadering komt in vergadering bijeen;
 - b. de leiding van de vergadering berust bij een lid van D'66 aangewezen door de rapportagecommissie;
 - c. de rapportagecommissie, gehoord de steekproefcommissie, formuleert de vragen die aan de steekproefvergadering worden voorgelegd;
 - d. de informatie over twee of meer standpunten worden verzorgd door de rapportagecommissie;
 - e. de vragen worden na discussie in stemming gebracht;
 - f. de vergaderingen zijn openbaar.

- Art. 81. Voordat de steekproefvergadering bijeenkomt geeft de steekproefkommissie aan het hoofdbestuur en de deelnemers van de steekproefvergadering schriftelijk kennis van de mate van betrouwbaarheid der stemuitslagen bij verschillende opkomstpercentages.
- Art. 82. De stemuitslag van een steekproefvergadering wordt bekend gemaakt waarbij een wetenschappelijke verantwoording wordt gegeven van de mate waarin de uitslag overeenstemt met de mening van de leden van D'66, als die dezelfde voorlichting en discussie gehad zouden hebben.
- Art. 83. De deelnemers aan de steekproefvergadering krijgen een tegemoetkoming in de reiskosten, welke door de penningmeester van D'66 wordt vastgesteld.

HOOFDSTUK VII (afdelingen)

- Art. 84. Een afdeling verenigt alle leden binnen het gebied van één of meer gemeenten, met dien verstande dat een afdeling tenminste negen leden telt, en dat iedere gemeente tot één, na overleg, tussen de betrokken afdelingsbesturen te bepalen afdeling wordt gerekend.
- Art. 85. Het hoogste orgaan in de afdeling is de ledenvergadering, verder te noemen de afdelingsvergadering.
- Art. 86. De afdeling heeft een afdelingsbestuur van tenminste drie leden, dat direkt gekozen wordt in een schriftelijke stemming in de afdelingsvergadering.
- Art. 87. Het afdelingsbestuur wordt gekozen voor de tijd van ten hoogste twee jaar; de afdelingsbestuursleden zijn slechts éénmaal voor twee jaar herkiesbaar, behoudens dispensatie van het hoofdbestuur.
- Art. 88. Ieder lid van D'66 kan zichzelf of een ander lid, mits dit zich daartoe bereid verklaart, kandidaat stellen, en wel tot de aanvang der vergadering waarin één of meer afdelingsbestuursleden moeten worden gekozen.
- Art. 89. Tenminste de voorzitter van het afdelingsbestuur wordt in functie gekozen.
- Art. 90. De afdelingsvergadering komt tenminste driemaal per jaar bijeen.

Art. 91. De funkties van de afdeling zijn:

- a. het bevorderen van het contact tussen leden en kiezers in het gebied van de afdeling en het stimuleren van bestu-
dering en discussie van politieke problemen;
- b. het voorbereiden van de kandidaatstelling en het bevoor-
deren van de verkiezing van vertegenwoordigers in de
gemeenteraden;
- c. het bevorderen van de kommunikatie tussen leden en kie-
zers in de afdeling en het hoofdbestuur en de frakties
in de vertegenwoordigende lichamen;
- d. ledenwerving en politieke vorming.

Art. 92. -1 De geldmiddelen van de afdeling bestaan uit:

- a. afdracht van kontributiegelden door de penningmeester
van het hoofdbestuur;
- b. subsidies van het hoofdbestuur;
- c. schenkingen;
- d. alle overige baten.

-2 Bij het beheer van de geldmiddelen is het bepaalde in de
artikelen 35, 36 en 38 van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK VIII (regio's)

Art. 93. Een regio verenigt de leden van alle afdelingen gelegen binnen
het door het hoofdbestuur voor de regio vastgestelde gebied,
waarbij de regio een samenwerkingsverband van een aantal af-
delingen is.

Art. 94. De A.L.V. is bevoegd in de grenzen van de regio's wijziging te
brengen.

Art. 95. Het bestuur van een regio wordt gevormd door de afdelingsvoor-
zitters van de afdelingen binnen de regio. Het bestuur van een
regio kiest uit zijn midden een dagelijks bestuur van drie leden.

Art. 96. De funkties van de regio zijn:

- a. het verlenen van steun aan afdelingen en het bevorderen
van kommunikatie en koördinatie tussen de afdelingen;
- b. de begeleiding en stimulering van verkiezingsactiviteiten;
- c. het bestuderen van politieke vraagstukken op regionaal
gebied, al of niet in samenwerking met andere regio's.

HOOFDSTUK IX (kandidaatstelling voor vertegenwoordigende lichamen)

A. Tweede Kamer der Staten-Generaal

- Art. 97.
- 1 Het hoofdbestuur benoemt binnen drie maanden na verkiezingen voor de Tweede Kamer (en voor de eerstemaal vóór 1 januari 1972) een landelijke verkiezingskommissie, die tot taak heeft op onpartijdige wijze de goede voortgang van de kandidaatstellingsprocedure volgens de bepalingen van dit reglement te bewerkstelligen en zorg te dragen voor de indiening van de overeenkomstig dit reglement samengestelde kandidatenlijst, op de wijze als door de Kieswet voorgeschreven.
 - 2 De verkiezingskommissie bestaat uit tenminste drie leden. Het lidmaatschap van de verkiezingskommissie is onverenigbaar met het lidmaatschap van het hoofdbestuur. Leden van de verkiezingskommissie kunnen niet als kandidaat worden aangemeld.
 - 3 Ieder lid van D'66 kan zich aanmelden of laten aanmelden als kandidaat door middel van een aangetekend schrijven, te richten aan een door de verkiezingskommissie bekend te maken adres. Afschrift van deze aanmelding en van alle daarbij te verstrekken gegevens dient te worden verzonden aan het landelijk sekretariaat.
 - 4 Bij de aanmelding dient aan de volgende voorwaarden te worden voldaan:
 - a. de kandidaat dient gedurende tenminste zes maanden voorafgaande aan de aanmelding lid van D'66 te zijn geweest;
 - b. ondertekening door de kandidaat van de vragenlijst conform artikel 19 van de Statuten;
 - c. bereidverklaring een eventueel kamerlidmaatschap als een volledige dagtaak te zullen beschouwen, dat wil zeggen in ieder geval de uitoefening van zijn beroep te staken, en bij verkiezing afstand te zullen doen van alle openbare ambten en partijfuncties;
 - d. verstrekking van persoonlijke gegevens en van gegevens omtrent vorige en huidige partijfuncties;
 - e. bereidverklaring bij directe verkiezing ingevolge de Kieswet, dat wel binnen een half jaar bij opvolging van een direkt gekozene het kamerlidmaatschap te zullen aangaan en de garantie daartoe gezien de grondwettelijke eisen in staat te zijn;
 - f. opgave van een of meer beleidsonderdelen of departementen waarmee de kandidaat zich na eventuele verkiezing in het bijzonder wil belasten;
 - g. opgave van het gebied, waarmee de kandidaat bij eventuele verkiezing in het bijzonder contact wil onderhouden en in verband daarmee opgave van de kieskringgroep waarin de kandidaat aan de verkiezingen wil deelnemen.
 - 5 De aanmeldingstermijn opent onmiddellijk nadat door het hoofdbestuur aan de leden mededeling is gedaan van de benoeming van de verkiezingskommissie en deze kommissie het aanmeldingsadres heeft bekendgemaakt.

De aanmeldingstermijn sluit zes maanden voor de dag van indiening van de kandidatenlijsten ingevolge de Kieswet. Indien voor deze sluitingsdag vanwege het zittende kabinet wordt aangekondigd dat vervroegde verkiezingen zullen plaatsvinden sluit de termijn veertien dagen na de dag van deze aankondiging. De verkiezingskommissie doet aan alle leden mededeling van de datum en het uur van de sluiting.

- 6 De verkiezingskommissie doet van alle aanmeldingen met bijbehorende gegevens periodieke mededeling aan alle leden van D'66. Het hoofdbestuur doet van iedere aanmelding mededeling aan het bestuur van de betrokken werkgroepen en de betrokken regiobesturen. Een afschrift van het door de verkiezingskommissie bij te houden register van aanmeldingen ligt voortdurend ter inzage op het landelijk sekretariaat.
- 7 De geldigheid van aanmeldingen wordt beoordeeld door de verkiezingskommissie, ingeval de aanmelding wordt aanvaard, wordt de betreffende kandidaat een ontvangstbevestiging gezonden. Indien de aanmelding niet geldig wordt geoordeeld, zendt de verkiezingskommissie hiervan bericht aan de kandidaat met opgave van redenen. De kandidaat kan van deze beslissing in beroep gaan bij de geschillenkommissie binnen tien dagen na de datum van de beslissing.

Art. 98. -1 Door combinatie van kamerkieskringen worden vijf kieskringgroepen gevormd te weten:

I Noord-Oost, omvattende de provincies Friesland, Groningen, Drenthe, Overijssel, en Gelderland.

II Zuid, omvattende de provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland.

III Holland-Zuid, omvattende de provincie Zuid-Holland met uitzondering van de kamerkieskring Leiden.

IV Holland-Noord, omvattende de provincie Noord-Holland, met uitzondering van de kamerkieskring Haarlem.

V Midden, omvattende de provincie Utrecht en de kamerkieskringen Leiden en Haarlem;

Iedere kandidaat kan zich slechts voor één groep aanmelden.

- 2 De landelijke verkiezingskommissie benoemt in overleg met de betrokken regiobesturen voor iedere kieskringgroep een groepsverkiezingskommissie die met betrekking tot de voorverkiezingen een overeenkomstige taak en positie heeft als de landelijke verkiezingskommissie.
- 3 Per kieskring worden voorverkiezingen gehouden onder verantwoordelijkheid van de groepsverkiezingskommissies. Binnen vier weken na sluiting van de aanmeldingstermijn zenden de groepsverkiezingskommissies in overleg met de landelijke verkiezingskommissie aan alle in het gebied van hun kieskringgroep wonende leden en aanhangers, die op het tijdstip van sluiting van de aanmeldingstermijn aan hun verplichtingen hadden voldaan, een opgave in alfabetische volgorde, beginnende met een door loting verkregen letter, van alle kandidaten voor de betreffende groep. Alle door de kandidaten verstrekte gegevens worden in deze opgave opgenomen, alsmede indien de kandidaat zulks wenst, een persoonlijke verklaring van ten hoogste 300 woorden.

Bij de opgave wordt tevens een stembiljet toegezonden waarop ten hoogste 20 kandidaten in volgorde van voorkeur kunnen worden vermeld.

- 4 Door de groepsverkiezingskommissies worden zoveel mogelijk in overleg met de kandidaten tot uiterlijk vier maanden voor de datum van indiening van de kandidatenlijsten ingevolge de Kieswet enkele kandidatenpresentatievergaderingen gehouden, bij voorkeur een per afdeling doch in ieder geval een per kamerkieskring. In deze presentatievergaderingen worden kandiderende personen in de gelegenheid gesteld hun kandidatuur te verdedigen of te laten verdedigen. Zittende kamerleden zijn behoudens overmacht gehouden in de kieskringgroep waar zij kandideren hun kandidatuur persoonlijk te verdedigen. De in het gebied van de betrokken kieskringgroep woonachtige leden en aanhangers worden schriftelijk van plaatsen en data van alle in die groep belegde presentatievergaderingen op de hoogte gesteld.
- 5 Regio-, afdelingsbesturen en individuele leden van D'66 hebben het recht tijdens een presentatievergadering mondelinge stemadviezen te geven. Per vergadering wordt hiervoor ten hoogste een half uur uitgetrokken, na de presentatiefase. Wie een stemadvies wil uitbrengen, dient zich voor de aanvang van de vergadering bij de voorzitter van de vergadering aan te melden. De voorzitter distribueert de spreektijd. Zijn er meer dan 10 gegadigden, dan beperkt de voorzitter het aantal sprekers als volgt tot 10. Hij geeft voorrang aan één lid van ieder betrokken regio- en afdelingsbestuur; overige sprekers worden door loting aangewezen. De afdelingsbesturen en het landelijk sekretariaat stellen aan wie dit wenst het benodigde adressenmateriaal beschikbaar om schriftelijke voorkeursverklaringen onder de leden en aanhangers te verspreiden.
- 6 Bij het bepalen van de uitslag van de voorverkiezingen worden slechts die stembiljetten in aanmerking genomen welke binnen een week na de laatste presentatievergaderingen in de betrokken groep bij de groepsverkiezingskommissie zijn ontvangen.
- 7 Op basis van de tijdig ingeleverde stembiljetten wordt per kieskringgroep een ranglijst van de kandidaten opgemaakt overeenkomstig de bepalingen van bijlage A of C van dit reglement.
- 8 De overeenkomstig artikel 98 lid 7 verkregen ranglijsten worden gekombineerd tot één landelijke ranglijst aldus:
 - a. aan de kandidaten met rangnummer 1 van elk der ranglijsten wordt de rangwaarde 1 toegekend; aan de kandidaten met rangnummer 2 de rangwaarde 1/2; aan de kandidaten met rangnummer 3 de rangwaarde 1/3 enz.;
 - b. de kandidaten worden geplaatst in de volgorde van hun aldus verkregen rangwaarde. Bij gelijke rangwaarde worden kandidaten geplaatst in alfabetische volgorde;
 - c. de aldus verkregen ranglijst van kandidaten is de voorlopige landelijke ranglijst.

- 9 Zo spoedig mogelijk na het vaststellen van de voorlopige landelijke ranglijst delen de eerst 30 geplaatsten vóór een door de landelijke verkiezingskommissie vast te stellen datum aan deze commissie mede of zij tevens kandidaat willen zijn voor de verkiezing van de lijstaanvoerder.
- 10 De A.L.V., welke het beleidsplan behandelt, kiest de lijst-aanvoerder uit de kandidaten welke zich daarvoor hebben aangemeld conform art. 98 lid 9. Deze verkiezing geschiedt door middel van de votometer op een wijze welke overeenkomt met de methode volgens bijlage A van dit reglement, aldus: na ijking op 100 wordt achtereenvolgens voor alle kandidaten, in alfabetische volgorde te beginnen met een door loting verkregen letter, gevraagd de knop in te drukken indien men deze kandidaat tot lijstaanvoerder gekozen wenst. Behaalt een kandidaat de absolute meerderheid, dan is deze gekozen. Zo niet, dan valt de helft -zo nodig naar beneden afgerond- van de kandidaten af, waarna opnieuw wordt gestemd enz.

- Art. 99.
- 1 Zo spoedig mogelijk na de vaststelling van de voorlopige landelijke ranglijst zendt de landelijke verkiezingskommissie aan alle leden en aanhangers die aan hun verplichtingen hebben voldaan, de lijst met namen van de eerste 30 kandidaten van de voorlopige landelijke ranglijst onder vermelding van alle gegevens overeenkomstig de punten a t/m g van art. 97, lid 4 van het bij de voorverkiezingen bereikte resultaat, alsmede de persoonlijke verklaring bedoeld in artikel 98 lid 3. Tevens wordt een stembiljet toegezonden, waarop de kandidaten in volgorde van voorkeur kunnen worden geplaatst.
 - 2 Bij het bepalen van de uitslag van de verkiezingen worden slechts die stembiljetten in aanmerking genomen die op een door de landelijke verkiezingskommissie te bepalen tijdstip door de commissie zijn ontvangen. Dit tijdstip wordt duidelijk op de stembiljetten vermeld.
 - 3 Op basis van de tijdig ontvangen stembiljetten wordt een ranglijst van kandidaten opgemaakt overeenkomstig de bepalingen van bijlage A of C van dit reglement. Er wordt een definitieve landelijke ranglijst opgemaakt door aan de bij de verkiezing ex. artikel 99 lid 2, verkregen lijst de overige kandidaten van de voorlopige landelijke ranglijst onder handhaving van hun onderlinge volgorde toe te voegen. De lijstaanvoerder wordt, ook indien hij of zij bij deze landelijke stemming niet de eerste plaats behaalt, als nummer één op de definitieve landelijke lijst geplaatst.
 - 4 Het staat een ieder vrij op eigen kosten schriftelijke verklaringen inzake voorkeur voor bepaalde kandidaten onder de leden en aanhangers te verspreiden. Het landelijk sekretariaat zal voor dit doel aan wie dit wenst het benodigde adresmateriaal ter beschikking stellen respectievelijk tegen kostprijs voor geadresseerde enveloppen enz. zorg dragen.

Art. 100. -1 De kandidaten met de rangnummers 2 t/m 20 etc. van de definitieve landelijke ranglijst worden op alle lijsten op overeenkomstig genummerde plaatsen geplaatst. Op de lijsten in iedere kieskringgroep worden de plaatsen 21 t/m 30 bezet door de nog niet geplaatste kandidaten van de definitieve landelijke ranglijst in de volgorde van de ranglijst ex. artikel 98 lid 7. Indien op de definitieve landelijke ranglijst niet voldoende kandidaten voorkomen die aan de voorverkiezingen in de betreffende kieskringgroep hebben deelgenomen worden de resterende plaatsen van de lijst vervuld door nr. 21 en volgende van de definitieve landelijke ranglijst ongeacht plaatsingen van deze kandidaten in andere kieskringgroepen.

Art. 101 Ingeval van tussentijdse verkiezingen kan van de in dit hoofdstuk gestelde termijnen worden afgeweken. Alle betrokken organen zijn echter gehouden daaraan ook dan zoveel mogelijk de hand te houden.

Art. 102 t/m art. 114 p.m.

B. Eerste Kamer der Staten-Generaal

Art. 115. -1 Het hoofdbestuur benoemt binnen drie maanden na verkiezingen voor de eerste kamer (en voor de eerste maal vóór 1 april 1973) een landelijke verkiezingskommissie, die tot taak heeft op onpartijdige wijze de goede voortgang van de kandidaatsstellingsprocedure volgens de bepalingen van dit reglement te bewerkstelligen en zorg te dragen voor de indiening van de overeenkomstig dit reglement samengestelde kandidatenlijst, op de wijze als door de Kieswet voorgeschreven.

-2 De verkiezingskommissie bestaat uit tenminste drie leden. Het lidmaatschap van de verkiezingskommissie is onverenigbaar met het lidmaatschap van het hoofdbestuur. Leden van de verkiezingskommissie kunnen niet als kandidaat worden aangemeld.

-3 Ieder lid van D'66 kan zich aanmelden of laten aanmelden als kandidaat door middel van een aangetoekend schrijven, te richten aan een door de verkiezingskommissie bekend te maken adres. Afschrift van deze aanmelding en van alle daarbij te verstrekken gegevens dient te worden verzonden aan het landelijk sekretariaat.

-4 Bij de aanmelding dient aan de volgende voorwaarden te worden voldaan:

- a. de kandidaat dient gedurende tenminste zes maanden vóór afgaande aan de aanmelding lid van D'66 te zijn geweest;
- b. ondertekening door de kandidaat van de vragenlijst conform artikel 19 van de Statuten;
- c. bereidverklaring bij verkiezing afstand te zullen doen van alle partijfuncties;
- d. verstrekking van persoonlijke gegevens en van gegevens omtrent vorige en huidige partijfuncties;

- e. bereidverklaring bij direkte verkiezing ingevolge de Kieswet, dat wel binnen een half jaar bij opvolging van een direkt gekozene het kamerlidmaatschap te zullen aanvaarden en de garantie daartoe gezien de grondwettelijke eisen in staat te zijn;
- f. opgave van een of meer beleidsonderdelen of departementen waarmee de kandidaat zich na eventuele verkiezing in het bijzonder wil belasten;
- g. opgave van het gebied, waarmee de kandidaat bij eventuele verkiezing in het bijzonder contact wil onderhouden en in verband daarmee opgave van de kieskringgroep waarin de kandidaat aan de verkiezingen wil deelnemen.

- 5 De aanmeldingstermijn opent onmiddellijk nadat door het hoofdbestuur aan de leden mededeling is gedaan van de benoeming van de verkiezingskommissie en deze kommissie het aanmeldingsadres heeft bekendgemaakt. De aanmeldingstermijn sluit zes maanden voor de dag van indiening van de kandidatenlijsten ingevolge de kieswet. Indien voor deze sluitingsdag vanwege het zittende kabinet wordt aangekondigd dat vervroegde verkiezingen zullen plaatsvinden sluit de termijn veertien dagen na de dag van deze aankondiging. De verkiezingskommissie doet aan alle leden mededeling van de datum en het uur van de sluiting.
- 6 De verkiezingskommissie doet van alle aanmeldingen met behorende gegevens periodieke mededeling aan alle leden van D'66. Het hoofdbestuur doet van iedere aanmelding mededeling aan het bestuur van de betrokken werkgroepen en de betrokken regiobesturen. Een afschrift van het door de verkiezingskommissie bij te houden register van aanmeldingen ligt voortdurend ter inzage op het landelijk sekretariaat.
- 7 De geldigheid van aanmeldingen wordt beoordeeld door de verkiezingskommissie, ingeval de aanmelding wordt aanvaard, wordt de betreffende kandidaat een ontvangstbevestiging gezonden. Indien de aanmelding niet geldig wordt geoordeeld, zendt de verkiezingskommissie hiervan bericht aan de kandidaat met opgave van redenen. De kandidaat kan van deze beslissing in beroep gaan bij de geschillenkommissie binnen tien dagen na de datum van beslissing.

Art. 116. -1 Door combinatie van kamerkieskringen worden vijf kieskringgroepen gevormd, te weten:

I Noord-Oost, omvattende de provincies Friesland, Groningen, Drenthe, Overijssel en Gelderland.

II Zuid, omvattende de provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland.

III Holland-Zuid, omvattende de provincie Zuid-Holland met uitzondering van de kamerkieskring Leiden.

IV Holland-Noord, omvattende de provincie Noord-Holland met uitzondering van de kamerkieskring Haarlem.

V Midden, omvattende de provincie Utrecht en de kamerkieskringen Leiden en Haarlem:

Iedere kandidaat kan zich slechts voor één groep aanmelden.

- 2 De landelijke verkiezingskommissie benoemt in overleg met de betrokken regiobesturen voor iedere kieskringgroep een groepsverkiezingskommissie die met betrekking tot de voorverkiezingen een overeenkomstige taak en positie heeft als de landelijke verkiezingskommissie.
- 3 Per kieskring worden voorverkiezingen gehouden onder verantwoordelijkheid van de groepsverkiezingskommissies. Binnen vier weken na sluiting van de aanmeldingstermijn zenden de groepsverkiezingskommissies in overleg met de landelijke verkiezingskommissie aan alle in het gebied van hun kieskringgroep wonende leden en aanhangers, die op het tijdstip van sluiting van de aanmeldingstermijn aan hun verplichtingen hadden voldaan, een opgave in alfabetische volgorde, beginnende met een door loting verkregen letter, van alle kandidaten voor de betreffende groep. Alle door de kandidaten verstrekte gegevens worden in deze opgave opgenomen. Alsmede indien de kandidaat zulks wenst, een persoonlijke verklaring van ten hoogste 300 woorden. Bij de opgave wordt tevens een stembiljet toegezonden waarop ten hoogste 20 kandidaten in volgorde van voorkeur kunnen worden vermeld.
- 4 Door de groepsverkiezingskommissies worden zoveel mogelijk in overleg met de kandidaten tot uiterlijk vier maanden voor de datum van indiening van de kandidatenlijsten ingevolge de Kieswet enkele kandidatenpresentatievergaderingen gehouden, bij voorkeur een per afdeling doch in ieder geval een per kamerkieskring. In deze presentatievergaderingen worden kandiderende personen in de gelegenheid gesteld hun kandidatuur te verdedigen. Zittende kamerleden zijn behoudens overmacht gehouden in de kieskringgroep waar zij kandideren hun kandidatuur persoonlijk te verdedigen. De in het gebied van de betrokken kieskringgroep woonachtige leden en aanhangers worden schriftelijk van plaatsen en data van alle in die groep belegde presentatievergaderingen op de hoogte gesteld.
- 5 Regio-, afdelingsbesturen en individuele leden van D'66 hebben het recht tijdens een presentatievergadering mondelinge stemadviezen te geven. Per vergadering wordt hiervoor ten hoogste een half uur uitgetrokken, na de presentatiefase. Wie een stemadvies wil uitbrengen, dient zich voor de aanvang van de vergadering bij de voorzitter van de vergadering aan te melden. De voorzitter distribueert de spreektijd. Zijn er meer dan tien gegadigden, dan beperkt de voorzitter het aantal sprekers als volgt tot tien. Hij geeft voorrang aan één lid van ieder betrokken regio- en afdelingsbestuur: overige sprekers worden door loting aangewezen. De afdelingsbesturen en het landelijk sekretariaat stellen aan wie dit wenst het benodigde adresmateriaal beschikbaar om schriftelijke voorkeursverklaringen onder de leden en aanhangers te verspreiden.
- 6 Bij het bepalen van de uitslag van de voorverkiezingen worden slechts die stembiljetten in aanmerking genomen welke binnen een week na de laatste presentatievergaderingen in de betrokken groep bij de groepsverkiezingskommissie zijn ontvangen.
- 7 Op basis van de tijdig ingeleverde stembiljetten wordt per kieskringgroep een ranglijst van kandidaten opgemaakt overeenkomstig de bepalingen van bijlage A of C van dit reglement.

-8 Overeenkomstig artikel 116 lid 7 verkregen ranglijsten worden gekombineerd tot één landelijke ranglijst aldus:

- a. aan de kandidaten met rangnummer 1 van elk der ranglijsten wordt de rangwaarde 1 toegekend; aan de kandidaten met rangnummer 2 de rangwaarde 1/2; aan de kandidaten met rangnummer 3 de rangwaarde 1/3 enz.
- b. de kandidaten worden geplaatst in de volgorde van hun aldus verkregen rangwaarde. Bij gelijke rangwaarde worden kandidaten geplaatst in alfabetische volgorde;
- c. de aldus verkregen ranglijst van kandidaten is de voorlopige landelijke ranglijst.

Art. 117. -1 Zo spoedig mogelijk na de vaststelling van de voorlopige landelijke ranglijst zendt de landelijke verkiezingskommissie aan alle leden en aanhangers die aan hun verplichtingen hebben voldaan, de lijst met namen van de eerste dertig kandidaten van de voorlopige landelijke ranglijst onder vermelding van alle gegevens overeenkomstig de punten a t/m g van artikel 115 lid 4, van het bij de voorverkiezingen bereikte resultaat, alsmede de persoonlijke verklaring bedoeld in artikel 116 lid 3. Tevens wordt een stembiljet toegezonden, waarop de kandidaten in volgorde van voorkeur kunnen worden geplaatst.

-2 Bij het bepalen van de uitslag van de verkiezingen worden slechts die stembiljetten in aanmerking genomen die op een door de landelijke verkiezingskommissie te bepalen tijdstip door de commissie zijn ontvangen. Dit tijdstip wordt duidelijk op de stembiljetten vermeld.

-3 Op basis van de tijdig ontvangen stembiljetten wordt een ranglijst van kandidaten opgemaakt overeenkomstig de bepalingen van bijlage A of C van dit reglement. Er wordt een definitieve landelijke ranglijst opgemaakt door aan bij de verkiezing ex. artikel 117 lid 2, verkregen lijst de overige kandidaten van de voorlopige landelijke ranglijst onder handhaving van hun onderlinge volgorde toe te voegen.

-4 Het staat een ieder vrij op eigen kosten schriftelijke verklaringen inzake voorkeur voor bepaalde kandidaten onder de leden en aanhangers te verspreiden. Het landelijk sekretariaat zal voor dit doel aan wie dit wenst dhet benodigde adressenmateriaal ter beschikking stellen respectievelijk tegen kostprijs voor geadresseerde enveloppen enz. zorg te dragen.

Art. 118. De in te dienen kandidatenlijsten worden door de verkiezingskommissie opgesteld, en wel zodanig dat de verkiezingsuitslag voor D'66 zo gunstig mogelijk zal zijn en zoveel mogelijk in overeenstemming met de volgorde van de definitieve landelijke lijst. Hierbij wordt er vanuit gegaan dat de voor de Eerste - Kamer verkiezing stemgerechtigde D'66-leden hun stem zo zullen uitbrengen dat zoveel mogelijk door D'66 gestelde kandidaten in volgorde van de definitieve landelijke lijst worden verkozen.

Art. 119 = 101

Art. 120-122 p.m.

C. Provinciale Staten, gemeenteraden en gekozen vertegenwoordigende raden bij overige openbare lichamen.

- Art. 123. -1 Het hoofdbestuur benoemt tijdig vóór de verkiezingen van provinciale staten voor iedere provincie een verkiezingskommissie, die tot uitsluitende taak heeft op onpartijdige wijze de goede voortgang van de kandidaatstellingsprocedure volgens de bepalingen van het Huishoudelijk Reglement te bewerkstelligen. De commissie kan zich laten assisteren door door haar aan te wijzen leden van D'66.
- 2 De regiobesturen benoemen tijdig vóór de verkiezingen voor gemeenten verkiezingskommissies belast met de taak als in het eerste lid omschreven, met dien verstande dat voor gemeenten welke binnen één afdeling van D'66 zijn gelegen desgewenst met één commissie kan worden volstaan.
- 3 De regiobesturen benoemen tijdig vóór de verkiezingen voor gekozen vertegenwoordigende raden bij andere openbare lichamen dan provincie en gemeente in elke eenheid waarvoor afzonderlijk verkiezingen worden gehouden een verkiezingskommissie met een overeenkomstige taak als in het eerste lid omschreven.
- Art. 124. De leden en aanhangers van D'66 woonachtig in een gebied ressorterend onder een openbaar lichaam waarvoor algemene verkiezingen worden gehouden, hierna te noemen "gebied", worden tenminste één jaar vóór de dag der verkiezingen door de betreffende verkiezingskommissie uitgenodigd voor een afzonderlijke vergadering onder haar leiding in ieder gebied, waarin een beginselverklaring over deelname aan de verkiezingen voor het betrokken gebied wordt genomen. De verkiezingskommissie deelt de beslissing binnen een week mede aan het regiobestuur, aan het hoofdbestuur en aan de eventuele betrokken afdelingsbesturen.
- Art. 125. Ieder lid van D'66 kan door zichzelf of door één of meer andere leden door aanmelding bij de verkiezingskommissie kandidaat gesteld worden, mits aan de volgende vereisten wordt voldaan:
- a. lidmaatschap van D'66 gedurende tenminste zes maanden voorafgaande aan de aanmelding, behoudens dispensatie van het hoofdbestuur, welke door de eerstvolgende A.L.V. bekrachtigd dient te worden;
 - b. de wettelijke vereisten voor verkiesbaarheid;
 - c. ondertekening van de vragenlijst conform artikel 19 van de Statuten;
 - d. bereidverklaring na eventuele verkiezing de vertegenwoordigende taak naar behoren te vervullen, desgevraagd verantwoording af te leggen tegenover leden, aanhangers en belangstellenden, afstand te doen van alle partijfuncties op gelijk niveau, en de morele verplichting op zich te nemen zich terug te trekken uit het vertegenwoordigend lichaam bij beëindiging van het lidmaatschap van D'66;
 - e. verstrekking van persoonlijke gegevens overeenkomstig het in artikel 27 eerste lid, bepaalde.

- Art. 126. In de provincies worden de verkiezingen schriftelijk gehouden, in de overige gebieden kan de verkiezingskommissie desgewenst de verkiezing in een vergadering houden.
- Art. 127. De termijn van aanmelding vangt aan één jaar vóór de datum van de verkiezingen, en sluit zes weken vóór de verkiezing ter vaststelling van de kandidatenlijst.
- Art. 128. De verkiezingen vinden plaats tenminste twee weken vóór de dag van indiening van de kandidatenlijsten ingevolge de Kieswet, en worden tenminste twee weken tevoren bekend gemaakt aan alle leden en aanhangers, en voorts in de regionale, respectievelijk lokale pers.
- Art. 129. Alleen leden en aanhangers van D'66, die tenminste één week tevoren als zodanig bij hun afdeling bekend zijn en die woonachtig zijn in het betrokken gebied, zijn bij de verkiezing ter vaststelling van de kandidatenlijst stemgerechtigd.
- Art. 130. In iedere afdeling wordt na de sluiting van de termijn van aanmelding en tenminste drie weken vóór de verkiezingen ter vaststelling van de kandidatenlijsten een ledenvergadering gehouden, waarin allen die voor de kandidatenlijst van het betreffende gebied zijn aangemeld in de gelegenheid worden gesteld hun kandidatuur te verdedigen. Het afdelingsbestuur stelt de datum voor deze ledenvergadering vast in overleg met de verkiezingskommissie van het betrokken gebied.
- Art. 131. -1 De verkiezingskommissie stelt de uitslag van de verkiezing vast overeenkomstig de regels van bijlage A, aan de hand van de stembiljetten die binnen één week worden terugontvangen, respectievelijk ter vergadering zijn ingediend.
- 2 Op de kandidatenlijst is aangegeven wie zich niet bereid hebben verklaard op te treden als lijsttrekker.
- Art. 132. De verkiezingskommissies stellen het hoofdbestuur binnen één week na de verkiezingen ter vaststelling van de kandidatenlijsten in kennis van de volledige uitslag en maken vervolgens de einduitslag voor hun gebied zo spoedig mogelijk algemeen bekend.
- Art. 133. Wanneer aan de verkiezingen ter vaststelling van de kandidatenlijst in een gebied een aantal stemgerechtigden heeft deelgenomen, dat niet groter is dan het totaal aantal zetels van het betreffende vertegenwoordigend lichaam dient de uitslag door het hoofdbestuur te worden goedgekeurd. Het hoofdbestuur is in dit geval bevoegd de kandidatenlijsten te wijzigen in afwijking van de uitslag. De betrokken verkiezingskommissie wordt gehoord.

- Art. 134. -1 Elke kandidatenlijst behoeft de goedkeuring van het hoofdbestuur om onder de naam "Demokraten'66" of "D'66" te kunnen worden ingediend.
- 2 De goedkeuring kan alleen worden geweigerd indien niet aan een van toepassing zijnde bepaling van het Huishoudelijk Reglement is voldaan, of indien door indiening van de kandidatenlijst de partij in ernstige mate in diskrediet zou worden gebracht.
- Art. 135. De verkiezingskommissies dragen zorg voor de indiening van de goedgekeurde kandidatenlijsten, op de wijze als door de Kieswet voorgeschreven.
- Art. 136. Indien in een gebied in samenwerking met één of meer andere politieke partijen een kandidatenlijst wordt ingediend zijn de bepalingen van het Huishoudelijk Reglement voor de verkiezing van de door de leden van D'66 te bezetten plaatsen van overeenkomstige toepassing. Het hoofdbestuur kan echter hiervan dispensatie verlenen indien ook de verkiezingen voor de kandidatenlijst gezamenlijk worden gehouden, mits dit geschiedt volgens regelen die niet in strijd zijn met de geest van het Huishoudelijk Reglement.
- Art. 137. -1 Een overeenkomstig artikel 136 tot stand gekomen kandidatenlijst behoeft vóór de indiening de goedkeuring van het hoofdbestuur, ook wanneer de kandidatenlijst niet mede onder de naam "Demokraten'66" of "D'66" wordt ingediend.
- 2 De goedkeuring wordt alleen geweigerd op de gronden vermeld in artikel 134, tweede lid, óf indien gewichtige politieke belangen zich daartegen verzetten.
- Art. 137.bis
Voor de verkiezingen van gemeenteraden en gekozen vertegenwoordigende raden bij openbare lichamen kan het hoofdbestuur op verzoek en op door hem te stellen voorwaarden dispensatie geven van de op deze verkiezingen betrekking hebbende voorschriften.

HOOFDSTUK X (politiek programma)

- Art. 133. Het politiek programma van D'66 wordt vastgesteld en gewijzigd door de A.L.V. , met dien verstande dat de eindredactie van het programma met inachtneming van de besluiten van de A.L.V. bij de programmakommissie berust.
- Vóór de aanvang van de A.L.V. treedt de programmakommissie in overleg met alle indieners van amendementen over de uiteindelijke redactie van hun voorstellen. De werkgroepen worden hierbij gehoord.

- Art. 139. -1 De programmakommissie stelt tenminste eens in de vier jaar in samenwerking met de landelijke werkgroepen en het hoofdbestuur een concept politiek programma op ter toezending aan alle leden van D'66.
- 2 De programmakommissie is belast met de koördinatie van het tussentijdse wijzigen en aanvullen van het politiek programma
- Art. 140. Het concept politiek programma wordt uiterlijk zes maanden voor het tijdstip waarop verkiezingen voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal worden gehouden aan de leden van D'66 toegezonden.
- Art. 141. De afdelingen stellen het concept politiek programma aan de orde ter behandeling in de ledenvergaderingen. Het verslag van de behandeling in de afdeling wordt toegezonden aan het hoofdbestuur.
- Art. 142. Op de A.L.V. conform artikel 140 wordt het concept politiek programma behandeld en vastgesteld, waarna de programmakommissie binnen vier weken het eindprogramma aan de leden van D'66 tegen betaling doet toekomen.
- Art. 143. Bij vervroegde verkiezingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal of wanneer de politieke situatie het noodzakelijk maakt zijn de bepalingen van dit hoofdstuk van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat aan de genoemde termijn waar mogelijk de hand wordt gehouden.
- Art. 144. Ledenvergaderingen kunnen besluiten bij een verkiezing waarvoor dit reglement toepassing van bijlage A artikel III voorschrijft, inplaats daarvan bijlage C toe te passen. Ledenvergaderingen waaraan meer dan vijftig stemgerechtigden deelnemen hebben voor dit besluit voorafgaande toestemming van het hoofdbestuur nodig.
- Art. 145. Wijzigingen in dit reglement treden in werking veertien dagen nadat de A.L.V. deze wijzigingen heeft vastgelegd.

BIJLAGE A

Methode voor het verkiezen van personen ter vervulling van vakatures in een college (zoals het hoofdbestuur, Vaste kommissies) en ter vervulling van plaatsen op kandidatenlijsten voor vertegenwoordigende lichamen.

- Art. I
- a. Alle stemgerechtigden ontvangen een lijst, waarop alle kandidaten in alfabetische volgorde zijn vermeld, alsmede een stembiljet.
 - b. De stemgerechtigden stemmen door op het stembiljet tenminste één en ten hoogste een door het hoofdbestuur te bepalen aantal namen van kandidaten aan te geven in de volgorde van hun voorkeur.
 - c. De stembiljetten worden bij de stemkommissie ingeleverd en geteld.
- Art. II
- Indien de verkiezing het doen vervullen van vakatures in een kolleges betreft doet de stemkommissie de uitslag als volgt bepalen:
- a. (toewijzing) Een geldig stembiljet (zie lid f) wordt in eerste instantie met een stemwaarde 1 toegewezen aan de daarop als eerste voorkeur aangegeven kandidaat.
 - b. (kiesdeler) Het stemwaardentotaal wordt gedeeld door één meer dan het aantal nog te vervullen plaatsen en de uitkomst wordt verhoogd tot het naasthogere gehele getal. Dit laatste getal wordt kiesdeler genoemd. Onder stemwaarden-totaal wordt verstaan het totaal van de stemwaarden van de geldige stembiljetten, welke zijn toegewezen aan werkelijke kandidaten. Met werkelijke kandidaten wordt bedoeld de kandidaten ten aanzien waarvan nog geen beslissing is genomen omtrent verkiezing of afwijzing.
 - c. (verkiezing) Indien tenminste één werkelijke kandidaat een stemwaardensom heeft verkregen, die tenminste gelijk is aan de kiesdeler: de werkelijke kandidaat, die de hoogste stemwaardensom heeft verkregen is verkozen. Onder stemwaardensom wordt verstaan de som van de stemwaarden van de geldige stembiljetten, die zijn toegewezen aan één enkele werkelijke kandidaat. Indien meerdere werkelijke kandidaten deze hoogste stemwaardensom hebben verkregen wordt op de wijze als bepaald in lid "h" beslist wie van hen is verkozen. De stemwaarden van de aan de verkozen kandidaat toegewezen geldige stembiljetten worden verminderd op de wijze zoals bepaald in lid "g". Elk van deze stembiljetten wordt vervolgens met de nieuwe stemwaarde toegewezen aan de daarop als eerstvolgende voorkeur aangegeven werkelijke kandidaat; geldige stembiljetten waarop voor geen werkelijke kandidaat meer een voorkeur is aangegeven zijn uitgeput en worden verder genegeerd. Het bepalen van de uitslag wordt voortgezet op de wijze zoals bepaald in de leden "b" en volgende.

- d. (afwijzing) Indien geen werkelijke kandidaat een stemwaarden-
som heeft verkregen, welke tenminste gelijk is aan de kies-
delers de werkelijke kandidaat, die de laagste stemwaarden-
som heeft verkregen, is afgewezen, Indien meerdere werkelijke
kandidaten deze laagste stemwaardensom hebben verkregen wordt
op de wijze als bedoeld in lid "i" beslist wie van hen is
afgewezen. Elk van de aan de afgewezen kandidaat toegewezen
geldige stembiljetten wordt vervolgens met ongewijzigde stem-
waarde toegewezen aan de daarop als eerstvolgende voorkeur
aangegeven werkelijke kandidaat; geldige stembiljetten waarop
voor geen werkelijke kandidaat meer een voorkeur is aangegeven
zijn uitgeput en worden verder genegeerd.
Het bepalen van de uitslag wordt voortgezet op de wijze als
bepaald in de leden "b" en volgende.
- e. (voltooiing) Het bepalen van de uitslag is voltooid, zodra
alle plaatsen zijn vervuld.
- f. (geldigheid) Een stembiljet is geldig als het is ingevuld
overeenkomstig artikel I b. Indien op een stembiljet een niet-
kandidaat is aangegeven, wordt het geacht deze informatie
niet te bevatten. Als een kandidaat op één stembiljet meer-
malen is aangegeven, wordt daarvan slechts de hoogste voor-
keur in aanmerking genomen. Indien op een stembiljet een
voorkeur zodanig is aangegeven, dat twijfel ontstaat ten
aanzien van de daarmede door de betrokken kiesgerechtigden
bedoelde kandidaat, worden deze voorkeur en alle daarop
volgende voorkeuren, voor zover aanwezig, van onwaarde ge-
acht. In alle andere die afwijken van het in artikel b be-
paalde gevallen beslist de stemkommissie ten aanzien van de
geldigheid.
- g. (Stemwaardenberekening) Na het verkiezen van een kandidaat
worden de stemwaarden van de aan de verkozen kandidaat toe-
gewezen geldige stembiljetten verminderd door deze te ver-
menigvuldigen met een breuk, waarvan de noemer wordt gevormd
door de stemwaardensom van de verkozen kandidaat, en teller
verkregen wordt door deze stemwaardensom te verminderen met
de kiesdeler. Het aldus verkregen getal is de nieuwe stem-
waarde.
- h. (gelijkheid bij verkiezing) Hebben tenminste twee werkelijke
kandidaten eenzelfde hoogste stemwaardensom verkregen, welke
tenminste gelijk is aan de kiesdeler, dan is van hen verko-
zen de kandidaat die het hoogste aantal malen als eerste
voorkeur is aangegeven. Zijn tenminste twee dezer kandidaten
eenzelfde hoogste aantal malen als eerste voorkeur aangegeven
dan is van hen verkozen de kandidaat die het hoogste aantal
malen als tweede voorkeur is aangegeven op die geldige stem-
biljetten, waarop geen dezer kandidaten als hogere voorkeur
is aangegeven. Zijn tenminste twee der laatstgenoemde kandi-
daten eenzelfde hoogste aantal malen aldus als tweede voor-
keur aangegeven, dan wordt op overeenkomstige wijze het aan-
tal derde voorkeuren beschouwd; vervolgens zonodig het aan-
tal vierde voorkeuren en zo vervolgens.
Kan op deze wijze niet worden vastgesteld welke kandidaat is
verkozen, dan beslist het lot, welke van de na deze procedure
daarvoor nog in aanmerking komende kandidaten is verkozen.

- i. (gelijkheid bij afwijzing) Hebben tenminste twee werkelijke kandidaten eenzelfde laagste stemwaardensom verkregen, als bedoeld in lid "d", dan is van hen afgewezen de kandidaat die het geringste aantal malen als tweede voorkeur is aangegeven op die geldige stembiljetten, waarop geen dezer kandidaten als hogere voorkeur is aangegeven.
Zijn tenminste twee der laatstgenoemde kandidaten eenzelfde geringste aantal malen aldus als tweede voorkeur aangegeven, dan wordt op overeenkomstige wijze het aantal derde voorkeuren beschouwd; vervolgens zonodig het aantal vierde voorkeuren en zo vervolgens.
Kan op deze wijze niet worden vastgesteld welke kandidaat is afgewezen, dan beelst het lot, welke van de na deze procedure nog in aanmerking komende kandidaten is afgewezen.
- j. (nauwkeurigheid) Het hoofdbestuur bepaalt vóór iedere verkiezing nauwkeurigheid, waarmee het berekenen van de stemwaarden dient te geschieden.
- k. (loting) Het hoofdbestuur bepaalt vóór iedere verkiezing de wijze waarop, indien nodig, het lot dient te worden gehanteerd.

Art. III. Indien de verkiezing het doen vervullen van plaatsen op een kandidatenlijst betreft doet de stemkommissie de uitslag als volgt bepalen:

- a. Ter bepaling van de kandidaat, die de eerste plaats op de lijst zal vervullen vindt artikel II toepassing, waarbij het aantal te vervullen plaatsen op één wordt gesteld.
- b. Alle op de stembiljetten aangegeven voorkeuren voor de overeenkomstig het voorgaande lid als eerste op de lijst verkorene worden bij toepassing van de leden c t/m e van dit artikel genegeerd.
- c. Vervolgens ter bepaling van de kandidaat, die de tweede plaats op de lijst zal vervullen, artikel II opnieuw van toepassing, waarbij het aantal te vervullen plaatsen opnieuw op één wordt gesteld.
- d. Vervolgens vindt ter bepaling van de kandidaat, die de derde plaats op de lijst zal vervullen, artikel II zolang toepassing, uitgaande van een aantal te vervullen plaatsen gelijk twee, totdat een kandidaat is verkozen, die niet alreeds een plaats op de lijst vervult.
- e. Vervolgens vindt ter bepaling van de kandidaten, die de vierde en volgende plaatsen op de lijst zullen vervullen, het voorgaande lid overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat het aantal te vervullen plaatsen, waarvan wordt uitgegaan, telkens met één wordt vermeerderd.

BIJLAGE B

Definiëring van "geldig uitgebrachte stemmen", en de stem-
uitslagen.

- I Onder geldig uitgebrachte stemmen worden verstaan de voor-,
tegen- en blancostemmen.
- II Een besluit wordt "bij (gewone) meerderheid van (geldig
uitgebrachte) stemmen" genomen als er meer voor- dan
tegenstemmen zijn uitgebracht.
- III "Absolute meerderheid van (geldig uitgebrachte) stemmen"
wil zeggen: meer dan vijftig procent der geldig uitge-
brachte stemmen.
- IV "Tweederde meerderheid van (geldig uitgebrachte) stemmen"
wil zeggen: tweederde of meer der geldig uitgebrachte
stemmen.

BIJLAGE C

Alternatieve methode voor het verkiezen van personen ter vervulling van plaatsen op kandidatenlijsten voor vertegenwoordigende lichamen. De kandidaat, die de eerste plaats op de lijst zal vervullen, dient met meerderheid van stemmen daartoe te worden verkozen. Voor het bepalen van de volgorde der overige kandidaten op de lijst is allereerst Bijlage A, artikel I van toepassing.

Vervolgens doet de stemkommissie de uitslag als volgt bepalen: Aan op de stembiljetten als eerste voorkeur aangegeven kandidaten wordt een stemwaarde 1 toegekend; aan als tweede voorkeur aangegeven kandidaten een stemwaarde $1/2$; aan als derde voorkeur aangegeven kandidaten een stemwaarde $1/3$ en zo vervolgens.

De aan elke kandidaat aldus toegekende stemwaarden worden bijeengeteld. De kandidaat, die daarbij het hoogste stemwaardentotaal verwerft, vervult de tweede plaats op de lijst; de kandidaat, die daarbij het op één na hoogste stemwaardentotaal verwerft, vervult de derde plaats op de lijst; en zo vervolgens.

Hebben twee of meer kandidaten hetzelfde stemwaardentotaal, dan beslist het lot ten aanzien van hun onderlinge volgorde op de lijst.